

Boerenzwaluw RAS-Project

Nederland

Regioverslag Noord-Veluwe

**Boerenzwaluw voert jongen.
Oldebroek, Cor de Zwaan, 11 aug. 2007.
© Foto: B. v. d. Brink.**

2020

Samenstelling: B. van den Brink.

BOERENZWALUW PROJECT.
Regioverslag Noord-Veluwe 2020.

Algemeen.

Dit verslag is het 28ste regioverslag van de regio Noord-Veluwe.

Het onderzoek naar het wel en weer van boerenzwaluwen in de regio Noord-Veluwe is begonnen in 1992 met de start van het Boerenzwaluw Project Nederland. In 7 regio's verdeeld over Nederland werden broedpopulaties van boerenzwaluwen gevolgd.

In 1998 ging dit over in het Euring Swallow Project, een project dat in 20 Europese landen liep tot 2004. Het leverde veel onderzoek en veel publicaties over de boerenzwaluw op.

Een paar ringers besloot na 2004 door te gaan met het volgen van de populatie in hun regio binnen het RAS-project van het Vogeltrekstation. In 2017 besloot ik het bezoek op de meeste erven te beëindigen en me te beperken tot alleen de RAS-adressen. Daarvan is dit het verslag.

Het RAS-project (**R**etrapping **A**adults for **S**urvival) is een onderzoeksproject van het Vogeltrekstation te Wageningen. Op de aparte RAS-erven worden jaarlijks de oudervogels gevangen en onderzocht. Bovendien worden alle nesten gevolgd door elke 10 dagen de nesten te controleren en de nestjongen te ringen. Deze gegevens worden ingevoerd in het Nestkaart Project van Sovon die met de gegevens van andere ringers de jaarlijkse ontwikkelingen bijhoudt en bundelt.

Al die jaren heeft de Stichting Hirundo (door een aantal vrienden van mij en mezelf opgericht) het financieel mogelijk gemaakt om alle benodigde materialen aan te schaffen en ook in Afrika onderzoek naar boerenzwaluwen te doen. Deze stichting heeft de ANBI-status wat betekent dat alle giften en donaties aftrekbaar zijn voor de belasting en geen belasting hoeft te worden betaald over de inkomsten van de lezingen en fotografie.

In 2011 en 2012 zijn in totaal 100 mannetjes van boerenzwaluwen van een **geolocator** voorzien. 24 van deze geloggerde boerenzwaluwen zijn teruggevangen. Deze vogels hebben fantastische gegevens opgeleverd over hun reis en verblijf in Afrika. In onze regio werden twee boerenzwaluwen met geolocator teruggevangen bij Cor de Zwaan in Oldebroek en één in de schapenschuur van Gerton en Nettie Huisman te Noordeinde. Voor alle details zie www.boerenzwaluw.nl. Er is na 2012 geen vervolg gekomen met dit programma.

Inleiding.

In het kader van het RAS-project kom ik nog alleen op de erven die binnen het RAS-project vallen om de nestjongen te ringen en de oudervogels te vangen om die te onderzoeken. De gegevens hiervan zijn waardevol bij het berekenen van de verspreiding van de nestjongen en de overleving van de oudervogels. Deze adressen zijn:

G. Huisman, Noordeinde
 W. Bos en H.W. van Dijk in Kerkdorp
 C. de Zwaan te Oldebroek

De volgende zaken worden nog gevolgd:

- het terugvangen van de broedvogels (het **RAS**-project),
 doel: overleving en plaatstrouw van oudervogels bepalen en dispersie (verspreiding) van de nestjongen in beeld krijgen,
- het ringen van de nestjongen op deze adressen.

Verder doe ik nog:

- het vangen op de slaappleatsen in het riet rond Elburg..
doel: inzicht krijgen over de herkomst van de vogels en het opvetten (voorbereiding voor de trek).

Elk jaar worden door mij alle nestgegevens ingevoerd in het nestkaartenprogramma van Sovon. Andere ringers doen dit ook en zo krijgt Sovon een groot bestand aan broedgegevens over de boerenwaluw. Alle nestgegevens ingevuld op de Nestkaart van SOVON leveren een belangrijke bijdrage in het berekenen van het jaarlijkse broedsucces (zoals in tabel 3). Het aantal geringde nestjongen kan in combinatie met het RAS project (het terugvangen van de broedvogels) een waardevolle bijdrage leveren in het bepalen van de **overleving en dispersie** (verspreiding in het volgende broedseizoen) van de jonge vogels. Zie hiervoor verderop in dit verslag.

Ook in 2020 is er weer gevangen op de gemeenschappelijke slaappleats in de rietvelden van de randmeren nabij Elburg. Er werden in totaal 1262 boerenwaluwen gevangen en geringd. De slaappleats bevatte weinig vogels en werd steeds verstoord door grote groepen spreeuwen die daar ook invielen. Er zijn in dit verslag geen verdere gegevens hiervan opgenomen.

Het weer in het broedseizoen 2020.

2020 was samen met 2014 het warmste jaar sinds tenminste 1901, het begin van de metingen. De gemiddelde temperatuur was 11,7 °C. Het was ook het zevende zeer warme jaar op rij. Dit beeld past in de trend van een opwarmend klimaat. Bijna alle maanden waren warmer dan normaal. April begon koud, maar de rest verliep zo zacht dat het maandgemiddelde van 11,1 °C in de top-10 warmste aprilmaanden sinds 1901 kwam. Deze maand was met 287 uur recordzonnig. De gemiddelde temperatuur in mei was normaal dankzij veel noordelijke stromingen. Landelijk viel gemiddeld slechts 15 millimeter neerslag en het was met 324 zonuren de op één na zonnigste maand sinds het begin van de waarnemingen. De zomer was met een etmaalgemiddelde temperatuur van 18,3 °C tegen normaal 17,0 °C in De Bilt zeer warm. Ondanks de koele juli kwam de zomer op de zesde plaats van warmste zomers sinds 1901. De zomer werd gekenmerkt door een afwisseling van zeer warme perioden en koelere perioden. . Nog nooit eerder sinds het begin van de metingen telden we zoveel tropische dagen achter elkaar in De Bilt. Van 7 tot en met 12 augustus gold een code oranje voor de extreme hitte. Landelijk viel gemiddeld ongeveer de normale hoeveelheid neerslag. In het oosten hield de droogte aan, in noordwesten en midden was het op veel plaatsen juist natter dan normaal. (*Bron: KNMI*)

Legbegin en broedresultaten.

De weersomstandigheden in 2020 waren weer vrij gunstig voor de boerenwaluwen, hoewel de droogte hier en daar voor insectenschaarste zorgde. De vroegste vogels arriveerden in de eerste dagen van april en begonnen door het zomerse weer snel met de eileg.

Van de 45 door mij gecontroleerde nesten staan hieronder vermeld de vroegste legbeginners. Alleen de aprildata worden genoemd. Alle andere broedsels zijn na 30 april begonnen.

De eerste eieren in 2020 werden gelegd op 14 en 15 april bij De Zwaan (OZ). Nooit eerder werd er zo vroeg al begonnen met de eileg. Bij Huisman (NT) was de legstart een stuk later. Misschien heeft dit te maken met het verschil in omgeving: in Oldebroek is de boerderij omgeven door veel bomen en bosjes en is meer besloten. Daardoor is het wellicht ook iets warmer. De locatie van Huisman in Noordeinde is omgeven door open polderland met slechts weinig begroeiing in de omgeving. Het is daar iets minder beschut en wellicht kouder waardoor het insectenleven mogelijk later op gang komt.

Daarna: zie onderstaande tabel 1. Alle andere broedsels begonnen na 1 mei.

We zien dat 13 paren in april met de eileg begonnen zijn. Dat is 28,8% van alle paren.

In 2019 waren dat er 24.

Bij locatie Van Wijhe in Kerkdorp begon de eileg pas op 12 mei.

Tabel 1. Data legbegin in april.

april	14	15	24	25	26	27	28	29	30
De Zwaan	1	1	1		1	1		1	1
Huisman					1		2	1	1
Bos			1						

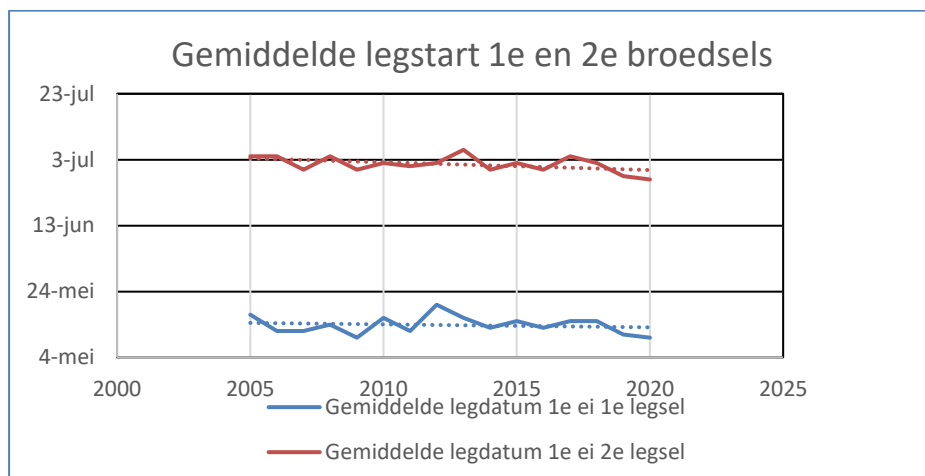
In tabel 2 zien we dat in 2020 de gemiddelde legstart weer iets vroeger was dan in voorgaande jaren. Dit is de vroegste legstart tot nu toe. Een gevolg van de klimaatverandering en het goede weer in het voorjaar? Aannemelijk is wel dat de goede weersomstandigheden de zwaluwen gestimuleerd hebben tot een snelle start van het broedseizoen.

Tabel 2. Overzicht van de gemiddelde legdatum van het eerste ei in de regio Noord-Veluwe.

Gemiddelde legdatum 1e ei

jaar	1e legsel	2e legsel
2005	17-mei	4-juli
2006	12-mei	4-juli
2007	12-mei	30-juni
2008	14-mei	4-juli
2009	10-mei	30-jun
2010	16-mei	2-juli
2011	12-mei	1-juli
2012	20 mei	3 juli
2013	16 mei	6 juli
2014	13 mei	30 juni
2015	15 mei	2 juli
2016	13 mei	30 juni
2017	15 mei	4 juli
2018	15 mei	2 juli
2019	11 mei	28 juni
2020	10 mei	27 juni

Figuur 1. Gemiddelde legstart 1^e en 2^e broedsels.

In de grafiek 1 *Legstart 1^e en 2^e broedsels* is ook de trendlijn aangegeven. Men zou verwachten dat er een duidelijk neerwaartse trend te zien zou zijn die de vroeger wordende legstart zou weergeven. Ook dat hierin de klimaatverandering in de vorm van opwarming en vroegere legstart herkenbaar zou zijn. Dit is echter amper te zien. De vervroeging is wel aanwezig maar zeer gering. Bij de 2^e broedsels is de vervroeging iets duidelijker te zien.

In onderstaande tabel 3 zien we het **gemiddelde broedsucces** van de nesten.

Tabel 3. Overzicht van de **gemiddelde** legselgrootte, het **gemiddeld** aantal uitgevlogen jongen per nest en het **gemiddeld** nestsucces in % in de regio Noord-Veluwe.

	eerste broedsels			tweede broedsels		
jaar	Legsel-grootte	Uitgevlogen jongen per nest	nestsucces %	Legsel-grootte	Uitgevlogen jongen per nest	nestsucces %
2005	4,77	4,4	85,5	4,38	3,7	79,3
2006	4,73	4,4	75,2	4,34	4,0	69,8
2007	4,95	4,7	83,4	4,44	4,3	81,2
2008	4,82	4,6	75,5	4,19	3,7	79,6
2009	4,96	4,2	92,8	4,42	4,1	91,9
2010	4,79	4,2	87,1	4,28	3,7	77,5
2011	4,85	4,2	86,7	4,54	3,5	76,7
2012	4,77	4,4	70,3	4,47	4,1	69,1
2013	4,84	4,5	79,3	4,38	3,7	82,7
2014	4,78	4,4	88,2	4,42	3,9	85
2015	4,64	4,5	77,8	4,39	3,5	86,1
2016	4,94	4,5	81,2	4,35	4,0	80,5
2017	4,91	4,35	79,7	4,21	3,7	89,5
2018	4,74	3,81	90,1	4,05	3,75	87,3
2019	4,83	4,56	88,9	4,16	3,65	90,9
2020	4,8	4,27	88,8	4,2	3,68	78,75

Het gemiddeld aantal uitgevlogen jongen per nest wordt berekend door het programma Nestkaart van SOVON.

Een succesvol nest is een legsel waar tenminste 1 jong is uitgevlogen.

Het nestsucces is het percentage nesten dat tenminste 1 uitgevlogen jong produceert.

Doorgaans bevatten eerste legfels 5 eitjes en tweede broedsels 4 eitjes. Het berekend gemiddelde van de legfelgroottes in 2020 was: 1^e broedsels 4,8 eieren, 2^e broedsels 4,2 eieren.

Het **nestsucces** van de **1^e broedsels** was in 2020 bijna net zo hoog als in 2018 en 2019: 88% van de nesten was succesvol, d.w.z. er vlogen tenminste 1 of meer jongen uit. Het aantal uitgevlogen jongen is ook hoog: bij 1^e broedsels ruim 4,5 jong per nest.

Het nestsucces van de **2^e broedsels** was dit jaar 78,7%, iets lager dan voorgaande jaren.. Het gemiddeld aantal uitgevlogen jongen van 3,6 is wel goed, in aanmerking nemend dat in 2^e broedsels minder eieren gelegd worden.

Opvallend dit jaar was het hoge aantal **derde broedsels**: bij Cor de Zwaan 6 en bij Huisman 4. Meestal zijn het slechts enkele paren die dit redden. Het betrof allemaal broedsels die het vroegst begonnen waren. Wat logisch is omdat de tijdsparre voor 3 legfels dan het grootst is. De gemiddelde legstart van de 3^e broedsels was op 3 augustus. De 10 paren legden gemiddeld 3,7 eieren en er vlogen 30 jongen uit. De laatste jongen vlogen omstreeks 24 september uit. De 2 topparen bij De Zwaan brachten elk 13 jongen groot! Aangezien de weersomstandigheden prima waren in de tweede helft van september hebben deze late jongen toch een prima start meegekregen.

Deze derde broedsel vormen nog best een wezenlijke bijdrage in het totaal aantal uitgevlogen jongen. Het is vaak lastig om exact te bepalen wat een derde legfel is. Want late starters eindigen ook laat. Ik kijk in mijn veld aantekeningen welke nesten drie keer gebruikt zijn binnen het passend tijdraam.. Soms wordt een nest niet gebruikt voor een tweede broedsel maar wel weer later in de derde periode. De enige echte zekerheid verkrijg je door de oudervogels van kleurringen te voorzien en af te lezen bij de diverse nesten. Fotograferen van voerende oudervogels is dan een goede methode. Op een aantal locaties in Nederland wordt dit nu gedaan o.l.v. Juke Altenburg: in Twente, omgeving Drachten, Betuwe en Noordwijk. Op die erven worden alle broedvogels gekleurringd en gefotografeerd en gekoppeld aan elkaar en aan de nesten.. Dit is een prachtige uitbreiding en verdieping van het Nederlandse Boerenzwaluw Project. Het is uiteraard een zeer tijdrovende klus, maar op die manier krijg je een goed beeld van paartrouw en nestrouw.

Per paar hebben de boerenzwaluwen in 2020 op alle erven tezamen gemiddeld 7,6 jongen geproduceerd. Dat is iets minder dan vorig jaar, maar een mooie uitkomst en voldoende om de populatie stabiel te houden of zelfs uit te breiden. De sterfte tijdens de eerste maanden is echter hoog. Ook de overleving tijdens trek en overwintering bepalen mede hoeveel vogels er volgend jaar terugkeren en kan per jaar sterk verschillen. Vooral tijdens de Sahara-oversteek in de voorjaarstrek zijn de harde woestijnwinden berucht. Tegenwind, stof- en zandstormen kosten jaarlijks veel vogels het leven (niet alleen zwaluwen) die dan net bezig zijn met de oversteek.

Er was een duidelijk verschil in nestsucces tussen de locaties De Zwaan, Oldebroek en Huisman, Noordeinde, resp.: 87,7% en 78,9%. Dit kan te maken hebben met het verschil in biotoop: Oldebroek op zandgrond en meer begroeid met bomen, en Noordeinde op klei met een open polderlandschap. Dit kan een ander insectenleven opleveren, maar ook verschillende weersomstandigheden kunnen meespelen. Een meer open landschap is gevoeliger voor harde wind of nat en koud weer, waardoor de zwaluwen moeilijker voldoende voedsel voor de jongen kunnen aanleveren.

Bijzonderheden.

De **oudste** boerenzwaluw was in 2020 een vrouwtje dat op de deel bij De Zwaan broedde. Ze was geringd op 7 september 2015 als 1^e-jaars vogel op de slaappleats bij Elburg. Ze was nu in haar vijfde levensjaar. Tussendoor heb ik haar alleen in 2017 als broedvogel hier teruggevangen. Een slimmerik die in de tussenliggende jaren buiten de netten wist te blijven? Of toch ergens anders gebroed?

In de trekkershuur van Willem Bos, Kerkdorp heeft een paartje tweemaal gebroed. Ze hadden een trage start: op 18 mei waren ze bezig de nestrand van het oude nest van vorig jaar te vernieuwen. Tijdens de controle op 27 mei was het nest klaar en op 28 mei werd het eerste ei gelegd. Van de 5 eitjes kwamen 4 jongen groot. De 4 jongen van dit eerste broedsel heb ik geringd op 29 juni toen ze 14 dagen oud waren. De vogel met ring BK07609 heeft niet lang van zijn leven kunnen genieten. Op 20 juli vond Willem hem verdronken in de drinkbak voor de schapen in de wei achter zijn erf.

Sperrende jonge boerenzwaluwen bij Jaap Bos, Noordeinde, 14 juli 2006.

© Foto: Bennie van den Brink.

Nog een verdrinkingsgeval gebeurde op het erf van Cor de Zwaan. Op 7 september vond Cor een verdronken zwaluw in een emmer water op het erf. Het was een nestjong, geringd op 8 augustus en uitgevlogen rond 20 augustus. Niet oud geworden en niet ver gekomen.

*Tabel 3. Overzicht van het aantal broedparen op de RAS-erven.
Aantal broedparen per jaar per erf:*

RAS-erven	code	92	93	94	95	96	97	98	99	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
G. Huisman	NT	?	2	5	6	8	7	9	2	0	1	1	2	3	7	11	15	19	25	34	29	18	10	14	17	14	12	17	20	15
W. Bos	GG		6	5	6	8	10	10	16	19	13	10	18	24	7	8	4	2	2	3	4	4	1	1	2	2	4	3	4	3
A. van Dijk	GF	2	3	3	2	2	2	3	3	7	7	5	3	4	11	7	7	5	8	5	3	3	4	5	3	4	4	4	4	3
C. de Zwaan	OZ														19	15	15	18	16	16	14	11	10	14	18	16	25	23	24	24
totaal			11	13	14	18	19	22	21	26	21	16	23	31	44	41	41	44	51	58	50	36	25	34	40	36	45	47	52	45

Een boerenzwaluw ziet een veertje liggen.

Hij maakt een bocht om het veertje op te pikken.

Met het veertje gaat hij naar zijn nest.

© Foto's: Bennie van den Brink. Noordeinde, op erf van D. v.d. Wetering. 21 mei 2006.

RAS-project en ringgegevens.

Algemeen.

RAS staat voor: **Retrapping Adults for Survival**, ofwel: Terugvangen van Volwassen dieren voor het bepalen van de **Overleving**, en is van oorsprong een Engels project dat op alle soorten vogels toegepast kan worden. Het RAS-project vraagt jaarlijks de gegevens van **tenminste 30 broedparen**, die elk jaar op dezelfde plek opnieuw gevangen moeten worden. Zo kan de jaarlijkse overleving berekend worden van deze vogels. Het is een arbeidsintensief werk.

In Nederland waren in 2020 196 RAS-projecten actief met 46 soorten. Er waren in 2020 24 boerenzwaluw RAS-projecten ingeschreven bij het Vogeltrekstation. De langstlopende soorten zijn koolmees, pimpelmees, bonte vliegenvanger en boerenzwaluw. De onderzoekers zijn meestal mensen die zich gespecialiseerd hebben in onderzoek aan een bepaalde vogelsoort of vogelrings die daar alles van willen weten. Dat geldt natuurlijk ook voor de deelnemers van het boerenzwaluwproject.

Uit een rapport betreffende onderzoek van het Vogeltrekstation van de RAS-gegevens van de boerenzwaluwen bleek het volgende.

De overleving gedurende het gehele eerste levensjaar van juveniele boerenzwaluwen die rond uitvliegen werden geringd bedroeg 14,8%. Dat betekent dat slechts één op de bijna zeven vogels die uitvliegt overleeft en terug kan keren om een eerste broedpoging te ondernemen.

Bij adulte vogels werd in de eerste jaarklasse, waarin een aanzienlijk deel van de vogels één jaar oud zal zijn, een overleving vastgesteld van slechts 24%. In de tweede jaarklasse, waarin vogels tenminste twee jaar oud zijn, was de overleving meer dan twee keer zo hoog: 59,5%. Gemiddeld komt de overleving in de groep van adulten uit op bijna 39%. Een nog niet gepubliceerde analyse gebaseerd op terugvangsten van adulte broedvogels binnen RAS projecten wijst op 40% overleving voor mannetjes en 35% voor vrouwtjes (bron: Van der Jeugd, H. 2012. Rapport van het Vogeltrekstation: Overleving van de Boerenzwaluw in de periode 1989 – 2010).

Volgens de laatste bevindingen is vooral de oversteek van de Sahara tijdens de voorjaars trek cruciaal. In de periode maart – april heersen er vaak sterke tegenwinden die soms stofstormen of zandstormen veroorzaken en aan heel veel vogels (niet alleen zwaluwen) het leven kosten die dan net bezig zijn met de oversteek.

Vanaf 2005 na de beëindiging van het Euring Swallow Project heb ik in mijn regio een RAS-project aangemeld. Hiervoor heb ik een aantal erven gekozen waar:

A: genoeg paren boerenzwaluwen broeden

B: ze goed te vangen zijn.

Ze zijn gekozen op grond van de goede vangmogelijkheden en spreiding van de broedlocaties.

In 2018 heb ik het aantal RAS-erven verder beperkt tot de huidige 4 overgebleven adressen.

In onderstaande tabellen 4 en 5 is weergegeven welk deel van de adulte (volwassen) broedvogels ik heb gevangen en hoeveel hiervan al een ring droegen.

Op de RAS-adressen broedden in 2020 45 paartjes boerenzwaluwen wat 90 broedvogels zijn. Bij Van Dijk en bij Bos heb ik echter niet alle paren bevangen. Ik heb 73 volwassen vogels gevangen, wat 81,1% van het totaal is.

Het aantal ongeringde vogels ('nieuwe' vogels, herkomst onbekend) moet afkomstig zijn van vogels buiten het ringgebied of van erven waar de nestjongen niet meer geringd worden.

Tabel 5. Aantal op de **RAS-erven** geringde boerenzwaluwen in 2020.

Regio:	aantal RAS broedparen	Gevangen vogels	aantal ad. ongeringd	aantal ad. met ring
N.-Veluwe	45=90 vogels	73=81,1%	27	46=63%

Hieronder volgende de ringgegevens van alle reeds geringde boerenzwaluwen die in 2020 gevangen zijn op de **RAS-erven**.

NOORDEINDE.

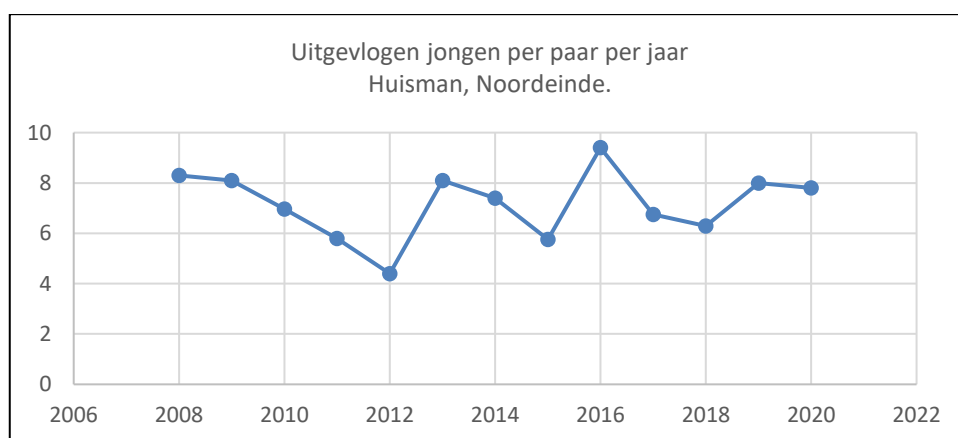
Gerton en Nettie Huisman.

In 2020 broedden hier 15 paartjes, iets minder dan vorig jaar. Van deze 30 broedvogels werden er 28 gevangen: 16 mannen en 14 vrouwen. Van de gevangen vogels waren er 14 = precies 50% al geringd. Er vlogen 106 jongen uit, wat een gemiddelde is van 7,8 per paar.

Tabel 6. Gemiddeld aantal uitgevlogen jongen per jaar per broedpaar bij G. Huisman.

2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
7,8	8,0	6,29	6,75	9,4	5,76	7,4	8,1	4,4	5,8	6,97	8,1	8,3

Figuur 2. Uitgevlogen jongen bij Huisman, Noordeinde.

De gegevens van de **geringde broedvogels van 2020** ziet u hieronder.

- Man, op 4juni2016 als nestjong geringd bij H.vd Werfhorst, Kerkdorp. In 2017, 2018 en 2019 broedvogel. Een plaatstrouwe vogel. Nu in zijn 4^e levensjaar.
- Man, in 2018 en 2019 broedvogel.
- Man, op 15juli2019 hier als nestjong geringd.
- Vrouw, op 10aug2016 als 1^e-jaars geringd op de slaappleats Scherenwelle bij Wilsum, Ov. Afstand 5,6 km. In 2018 en 2019 hier broedend.
- Vrouw, in 2018 en 2019 broedvogel.
- Vrouw, in 2018 broedvogel.
- Vrouw, op 15juli2019 hier als nestjong geringd.
- Verder waren er nog 8 mannen en 3 vrouwen, voor het eerst hier geringd in 2019, nu weer broedvogels.

KERKDORP.

Willem Bos.

Net als vorig jaar broedde dit jaar slechts 1 paartje in de schapenschuur. Doordat er veel voer in de schuur is zowel voor de schapen als de krielkippen en de konijnen trekt dat veel mussen aan. Die rommelen in de nesten van de zwaluwen en er werd opnieuw een mussennest op/in een zwaluwnest gebouwd. Het hier aanwezige zwaluwpaar broedde tweemaal. Het 1^e broedsel had op 18 mei 5 eieren waarvan al 1 kapot was. Op 27 mei lagen er nog 3 eitjes in het nest. Op 8 juni was er 1 jong van 8 dagen oud, die goed is uitgevlogen. Een erg mager resultaat. Het 2^e broedsel was meer succesvol en telde 4 eieren waarvan 4 jongen uitvlogen. Het paar in de trekkerschuur broedde wel succesvol en bracht 6 jongen groot. Zie ook bij 'bijzonderheden'. Het 3^e paar zat in de garage maar ook dit broedsel had een slechte afloop. Op 8 juni waren alle 5 jongen dood, vermoedelijk door mussen uit het nest gegoooid. Er werd niet opnieuw gebroed.

Ik heb alleen de 2 oudervogels in de schapenschuur gevangen. Hiervan was er 1 geringd:

- Man, in 2017, 2018 en 2019 broedvogel. Dit mannetje blijft ondanks de overlast van de mussen toch zijn broedplek trouw. Zijn vrouwtje was ongeringd en dus nieuw.

Arend v. Dijk.

Er broedde weer 1 paartje boerenzwaluwen in de melkstal. Ze hadden een nieuw nest gebouwd op precies dezelfde plek waar in voorgaande jaren het bewoonde nest zat. Ik heb dit paartje in de melkstal gepoogd te vangen. Dat verliep niet zo succesvol, alleen het mannetje vloog in het net en die was ongeringd. Er kwam geen 2^e broedsel, want na het uitvliegen van de jongen zijn ze vermoedelijk verhuisd naar de werkplaats. Deze ruimte was afgesloten geweest i.v.m. werkzaamheden en een oldtimer trekker die hier werd opgeknapt. Het 2^e broedsel hier leverde 4 uitgevlogen jongen op. Een vangpoging van dit paar mislukte ook want ze waren het net te slim af. Het buitennest aan de blokhut bracht in 2 legsels 8 jongen groot. Dus geen meldgegevens dit jaar van geringde broedvogels.

OLDEBROEK.

Cor de Zwaan,

De boerderij van Cor en Gea heeft een deel en twee stallen met een lage zoldering. De deel van het woonhuis is niet meer in gebruik voor vee, maar kennelijk beschouwen de zwaluwen dit als een veilige plek en broedden hier graag. In de 1^e en 2^e grupstal met lage zoldering staan de koeien die daar gemolken worden en daar 's nachts blijven staan. Overdag gaan ze naar de weide. Ik kan dan pas vangen als het vee uit de stal is. In 2004 is hier voor het eerst gevangen, nadat de eigenaar had gezien dat er diverse geringde zwaluwen rondvlogen. Dit erf is daarna in 2005 toegevoegd aan het RAS-project.

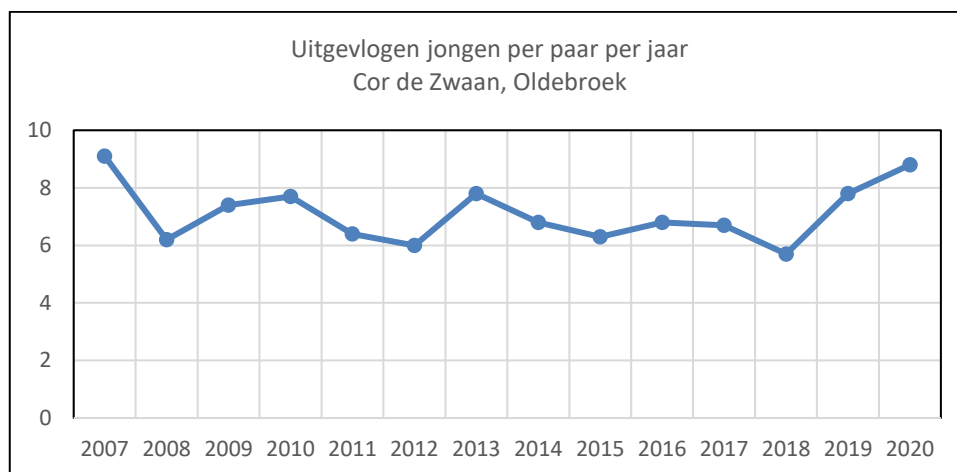
In 2020 broedden hier opnieuw 24 paartjes boerenzwaluwen. Op de oude deel zaten 13 paartjes, in de 1^e stal 5 paren, in de 2^e stal 6 paren.

De totale jongenproductie bedroeg 211 uitgevlogen nestjongen. Dat is gemiddeld 8,8 per paar, een hoge score!.

Tabel 7. Gemiddeld aantal uitgevlogen nestjongen per jaar per broedpaar bij C. de Zwaan.

2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007
8,8	7,8	5,7	6,7	6,8	6,3	6,8	7,8	6,0	6,4	7,7	7,4	6,2	9,1

Figuur 3. Uitgevlogen jongen per paar bij De Zwaan, Oldebroek..

Er waren 24 paren aanwezig, dat zijn 48 broedvogels. Er zijn 42 = 87,5% vogels gevangen. Van de 42 gevangen broedvogels waren er 30 = 71,4 % geringd! Dat is veel!

Tabel 8. Verdeling van het aantal geringde en ongeringde vogels over de verschillende broedruimtes bij Cor de Zwaan.

		was geringd	ongeringd	totaal	totaal generaal
de deel	man	5	3	8	
13 paren	vrouw	7	1	8	16
1e stal	man	3	2	5	
5 paren	vrouw	5	2	7	12
2e stal	man	6	2	8	
6 paren	vrouw	4	2	6	14
Totaal:		30	12	42	42

Van de broedvogels op de deel is een aantal gemist. Volgens het getelde aantal van 13 broedparen zijn slechts 7 vrouwtjes en 5 mannen gevangen.

De gegevens van de 30 geringde boerenzwaluwen op dit erf **broedend in 2020** volgen hieronder.

- Man, op 7aug2017 als 1^e jaars geringd op de slaappleats bij Elburg. Niet eerder gevangen.
- Man, in 2018 en 2019 broedvogel.
- Man, op 6juni2018 hier als nestjong geringd. In 2019 broedvogel.
- Man, op 19juli2018 hier als nestjong geringd.
- Man, op 19juli2018 hier als nestjong geringd. Niet uit hetzelfde nest, wel op dezelfde dag geringd.
- Man, op 15juli2019 hier als nestjong geringd. Op 9sept2019 gevangen en los op de slaappleats bij Elburg. Dus nog steeds in de buurt!
- Man, op 25juli2019 als 1^e jaars geringd op de slaappleats bij Elburg.
- Man, op 25juni2019 hier als nestjong geringd.
- Man, op 15juli2019 hier als nestjong geringd.
- Man, op 5aug2019 hier als nestjong geringd.

- Vrouw, op 1aug2015 als 1^e jaars geringd op de slaapplaats bij Elburg. In 2017 broedvogel. Dit is de oudste vogel dit jaar en is 5 jaar oud. Zie ook 'bijzonderheden'.
- Vrouw, in 2017, 2018 en 2019 ook al broedvogel.
- Vrouw, in 2017, 2018 en 2019 ook al broedvogel.
- Vrouw, in 2017 en 2019 broedvogel.
- 3 vrouwtjes die in zowel 2018 als in 2019 al broedden hier.
- Vrouw, op 15juli 2019 als nestjong hier geringd.
- Vrouw, op 24aug2019 als 1^e jaars geringd op de slaapplaats bij Elburg.
- Nog 7 vrouwtjes en 3 mannetjes geringd in 2019 opnieuw broedend hier.
- Verder helaas nog een foute aflezing van een man.

Terugmeldingen van als nestjong geringde boerenzwaluwen.

Er was 1 terugmelding van een als **nestjong** geringde boerenzwaluw buiten het ringgebied. Deze melding kwam vorig jaar al binnen maar was nog niet in het verslag gemeld.

- Geringd op 5 juli 2019 bij Huisman, Noordeinde.
Op 30 sept 2019 gevangen en los door ringer te Parque National, Ibiza, Islas Columbretes, Castellon de la Plana, Spanje. Afstand 1457 km.

Vindt u op uw erf zwaluwen met ringen, vergeet u dan niet het nummer te noteren (als de vogel nog leeft) of het ringetje te bewaren?

U kunt me altijd bellen: 06 49654954

Voor verdere informatie (ook uit Afrika) kan men terecht op www.boerenzwaluw.nl

Alle eigenaren die hun toestemming gaven voor het betreden van erf, schuren en stallen wil ik zeer hartelijk bedanken voor hun medewerking.

Bennie van den Brink.

Bovenstraatweg 17

8096 PC Oldebroek.

Tel. 06 49654954.

Email: zwaluwbrink@hotmail.com

Terwijl ik de jongen in het schuurtje aan het ringen was bleef het vrouwtje buiten geduldig wachten tot ik klaar was. Noordeinde 5 augustus 2008, tuinschuurtje van Anton Boeve.

© Foto: Bennie van den Brink.